

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 koron.
Egy hónap ..... 2 koron.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 25 koron.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 327.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Kisfalusi Kherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, április 19.

Olasz támadás
a Col di Lanán.

Budapest, április 18. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Orosz- és délkeleti hadszíntér:

A helyzet változatlan.

Olasz hadszíntér:

A tengermelléki harcvezetésen olaszok tegnap helyenkint élénkebb tevékenységet fejtettek ki. Triest mellett két ellenséges repülő jelent meg, akik bombavetéssel a polgári lakosság köréből két egyént megölték, ötöt megsebesítettek. Repülőjárműveink az ellenséges repülőgépet Tradeig ülték és ott eredményesen bombát dobtak egy olasz torpedónaszádra. A doberdói fensik déli szakaszán és a görzi hídfőnél tüzérségi harcok fejlődtek ki. Zagoránál csapataink ma reggel ellenség egy támadását nagy veszteséget okozva az olaszoknak, visszaverték. A tolimeni hídfő késő éjszakáig élénk tüzérségi tűz alatt állott. A karintiai és tiroli harcvezetésen a tüzérségi harc változatlan hevességgel tovább tartott. Leghevesebb volt a Col di Lanán, ahol az ellenséges tüzelés estére pergőtűzzé fokozódott. Éjjel után az olaszok itt általános támadásba mentek át. A támadást visszavertük. Később az ellenség a Col di Lana nyugati csücskét több ponton felrobbantotta és a teljesen szétrombolt hadállásba benyomult. A harc ott még folyik. A Sugana völgyben, ahol az olaszok az utóbbi időben előőrseinket ismételt támadásokkal zavarták, az ellenséget ellentámadásunk előretolt állásába visszavetette. Itt tizenegy gépeggyvert zsákmányoltunk. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Közzéteszi

a német hadvezetőség 38.000
verduni francia foglya névsorát.

Berlin, április 18. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Tüzérségünk az angol állásokat St.-Eloi környékén bőséges tűz alá vette. Az egyik általunk megszállt robbantási tölcsér ellen intézett gyengébb kézigranát támadást éjjel könnyű szerrel visszavertük. A la-bassei csatorna mindkét oldalán és Loostól északkeletre időnként élénkebb kézigranát harc fejlődött. Neuville környékén és Bouvraignenél sikerrel robbantottunk fel több aknát. A Maas mindkét oldalán a tolytól jobbra elzárt csapatok rohammal foglalták el a franciák által a Hausermont majortól északnyugatra levő hegygerincen. Sebesülten legyekbea negyvenkettő tiszt, köztük három törzstiszt, egyezerhatásznegyvenhat löny légenységet, továbbá ötven sebesült katona jutott kezünkre. Mindezek neveit ér úgy nyilvánosságra fogja hozni a Gazette des Ardennes, mint ahogy közzé fog tétetni a háboruban elfogott összes franciák, így a Maas területén folyt harcokban február huszonegy óta eddig elfogott hétszázötvenegy tiszt és harmincegyezeröttszázötven löny légenység neve is. Erre a megjegyzésünkre az a félhivatalos francia kísérlet szolgálta, hogy adatainkat kétségbe vonják. Az ellenség támadási kísérleteit a Caillette erdőnél és az erdőben részben már akkor, midőn a támadásra készen álltak, részben midőn támadásra indultak, tüzünkkel megghusítottuk. A Woewre sikágon, valamint a Verduntól délkeletre emelkedő magaslatokon levő állásaink ellen St. Michiel környékéig rendkívül tevékeny volt a francia tüzérség.

Keleti hadszíntér:

A dünaburgi hídfőben ma reggel a Garbunowától délre levő állásaink ellen keskeny arcvonalon intézett orosz támadások az ellenség nagy veszteségei mellett omlottak össze.

Balkán hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. Legteljesebb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A négyes visszhang.

Arad, április 18.

Észak, kelet, dél és nyugat felől, valamire csak ellenségeink vannak nekünk, összeesendül a háborút unó, a háborúval elégedetlen, a békét váró és a békét követelő hang. Nemcsak más és másféle nyelven, de más és más hangnemben szólnak: de azért egy harmóniába olvad az egész, mint mikor a karmester pálcája egységet kever a mély és magas, üvöltő és suttogó instrumentumok szavaiból. Az angol hideg számvetés, a francia ideges nyugtalanság, az olasz tajtékozás és az orosz kijózanodás: mind egyet fejez ki: legyen már vége!

Nemzeti sajtóságok megfigyelésére is alkalmas lenne ez a megnyilatkozás, ha nagyobb jelentőségtől nem duzzadna. Az angol újságok egyszeriben elhagyják a toborzó tabornokok örökös háborút hirdető nótáit. A mi igaz, az igaz; — mondják, — Bethmann-Hollweg beszéde után lehet a béketöltételekről beszélni. Mihelyt pedig lehet, akkor már kell. A be nem vallott számvetés pedig azt kalkulálta ki: Anglia ezután csak veszíthet a háboruban. Mihelyt Anglia egyedül kénytelen kimerült szövetségeseit nemcsak pénzzel és anyagokkal ellátni, de csapatokkal is kiegészíteni: akkor a háború kockázata reája nézve ezer perccel megnövekedik.

A franciák örvény előtt látják magukat. Ma még csak így merik kimondani: a háború addig nem ér véget, amíg vagy a német pusztít el bennünket, vagy mi pusztítjuk el a németeket. Németország azonban nem fogja bevárni, míg Anglia teljesen fölkészül. Es itt Humbert szenátor, aki a helyzet képét honfitársainak testi, megáll az érvelésben, de Franciaországban mindenki megérti, hogy mivel kellett volna folytatnia: tehát Franciaország pusztul el, ha a vérontásnak vége nem lesz.

Sonnino külügyminiszter parádés beszéde pedig az olasz parlamentben csak az újabb elégedetlenséget váltotta ki. Miért harcolunk? — kérdezi tőle Trevesz. — Miért harcolunk mi és miért harcol az entente? Frázisokkal, szájhösködéssel erre a kérdésre tovább nem lehet felelni. Es könnyen érthető, hogy ott, ahol legkevesebb ok volt a háborúba ugrásba, ott izgatja, égeti leginkább a szókimondó embereket ez a nagy kérdés.

A ponár, az elégedetlenség pohara pedig egészen kicsordult a dumában. Az elnök pattogó tiltakozása ellenére határozatot fogadtak el, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy Anglia illetéktelenül beavatkozzék Oroszország belügyeibe. Így fest ez a szövetség, amelyet a londoni szerződésben néhét pecséttel pecsételtek meg s azóta új, meg új kongresszusokon mondták rá a felbonthatatlanságot, a sérthetlenséget. Ha a háborút megelőző békeben Anglia diplomáciai ügyeskedéssel tudott szövetségeseket szerezni magának, — azok a szövetségesek, a kik a háboru kemény próbája alatt izról-izre megismerték Angliát, kiknek ellene és bizonyára szívesen keresnek a szabadulást, ha arra módjuk lenne.

Mindaz nem véletlen találkozása az eseményeknek és nem csupán az áprilisi időjárás tagyos hangulata. A megváltó, hitegető szó, a mely a télen át az entente államaiban a csüggedésre injekció volt, a szenvedéseket elzibbasztotta, a szerencsevadászok „hátha”-igéje volt: a tavaszi offenzíva már semmivé vált. Most már nincs mit várni.

Észak, nyugat, kelet és dél felől most már tisztán látnak. A maguk helyzetén felül előttük áll a megváltás lehetősége, a győzőnek becsületos, nyílt, komoly békeajánlata. Bethmann-Hollweg Európa olyan új jövőjét tárta elé: amelytől egyik országnak sincs miért borzadnia. Egy darabig csűrhet-csavarhat rajta Asquith, lantolhat Sonnino, tüvölhet Herve; de a népek végre is e hangzavaron túl is tisztán megórtik, s innen is, onnan is hangzik rá az igazi tömegérzésből a visszhang: „nem akarunk semmiről se tudni, csak arról, a mi békét jelent!”

A győzelem hadikölcsöne. A hadikölcsönök közül kétségtelenül ez a mostani a legfontosabb. A döntés előjelei intenek felénk valamennyi harctér tájékáról s magától értetődő, hogy amikor hős katonáink óriási erő-kifejtéssel áldoznak a nemzeti ügynek, ugyanakkor mi, akik a front mögött élünk, szintén megsokszorozott buzgósággal tesszük magunkévá ebben a döntő társasban legfontosabb feladatunkat: a negyedik hadikölcsönt. Egyenesen a győzelem hadikölcsöne ez a mostani. Nem csupán azért, mert minél tényesebb sikerre viaszuk, annál alaposabban tépázuk meg ellenségeinknek a mi anyagi kimerülésünkre alapított illuzióit. Ezért is, de ennél sokkal inkább azért, mert a front mögött elért siker alkalmas a tizenkettedik órában a fronton is lokosni a döntő lelkesedést. És azért, mert ha mi hadseregünk esodálatos lelkierője a hadvezetés anyagi feltételeinek ugyanilyen erős készségére támaszkodhat, akkor nincs mód, hogy elzárhassák utunkat a végső diadalthoz. Így állunk ma. És éppen ezért ügyünk e komoly állását be kell vinnünk a közudatba; át és át kell vele itatnunk Magyarországot egész népességét, melynek legfeljebb és legalantabb elhelyezkedő, gazdag és szegény rétegeivel egyaránt meg kell értetnünk, hogy a negyedik hadikölcsönnel szemben tanusítandó magunktartása legdrágább kincsünknek, hazánkunk a sorsa fölött határoz. Nem tudjuk

elégé hangulyozni, hogy ez a most reánk háruló feladat felényire sem olyan nehéz, mint amilyen horribilis a jövőnkre kiható jelentősége. Hiszen talán soha sem voltunk a pénznek annyira bővében, mint most. Az egyetlen, ugynevezett „latiner” pályát kivéve, az élet-hivatás minden más terén a jövedelmi és keresetforrásokat valósággal megdagasztotta a háboru. Amely azonkívül, hogy mindent túllünk és bizony-bizony elég drágán vásárol, ezáltal még mindig és mindent vissza is adott nekünk, amit számára eddig radikálisokból kitehetünk. A legtöbb jó azonban, amit ettől a lelketlenül rátkerőszakolt háborunktól várhatunk, még hátra van. A végső győzelem, a véres küzdelem után a megtermékenyítő béke és a nyugalmas munka áldása. Csak hogy mindez most jórészt azon fordul, hogy miképpen fogjuk föl és teljesítjük kötelességünket? Erre a létkérdésre a nemzet nem tehet másat, — ha csak veszendőbe nem azánta összes eddigi áldozatait, — minthogy ifja és öregje, szegénye és gazdagja mind az új hadikölcsön szolgáltatába szegődik s anyagi erejéhez képest becsületos hazasíggal kivesszi belőle a részét.

Goltz pasa harcol az angolok ellen.

(A Kut-el-amarai bekerített sereg.)
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapesti, április 18.

Rotterdam. Malcolm angol képviselő azt a kérdést intézte az alsóházban Asquith miniszterelnökhöz, hogy válaszolt-e már Townshend ezredes a hozzáintézett dróttalan táviratra, amelyet Kut-el-Amarába küldtek neki. Angol politikai körökben nagy az aggodalom a mezopotámiai angol csapatok sorsa iránt.

Konstantinápoly. A „Tanin” jelenté: Mezopotámiában az áradás következtében az angolok helyzete egyre súlyosabb lesz. Zürichi távirat jelenti ide, hogy Townshend tábornok, a Daily Mail jelentése szerint, drótnélküli táviratban arról adott hírt, hogy helyzete egyre kétségbeesettebb és már csak rövid ideig tarthatja magát.

München. A Münchener Neueste Nachrichten írja: Az ázsiai harctérről jelentik: Azokon az utvonalakon, amelyen egykor Nagy Sándor vonult előre, most Goltz pasa automobilja robog. Az ő vezetése alatt harcolnak a német és török csapatok.

Ugyanugy, ahogy 1914-ben Belgiumban naponta meglátogatta a fronton küzdő csapatokat, a mezopotámiai főhadiszállásról is állandóan az első harcvonalon tart inspekeiót. Adjudatásával egyedül volt akkor is, amikor egy alkonyatkor automobilja a mocsárban rekedt. A pasa nem akart sátorban aludni s így az adjutáns a legközelebbi esendőrshöz ment és őt tábori esendőrrel tért vissza. A tábornagy és adjutánsa két esendőrlovat kapott és a 73 éves pasa rossz és ismeretlen utakon, sötét éjszakán át 50 kilométeres utat tett meg lóháton. Reggel eljutott a csapatokhoz, rohamot rendelt el és maga is résztvett azokban.

Goltz pasa mindig személyesen rendeli el a támadást. Amikor rohamra kerül a sor, tör-

zséhez fordul: „Uraim, elrendeltem a támadást, tehát alkalmunk lesz részt venni benne: X. és Y. urat magam mellé osztom be, a többi urak a vezérkar tonókénél maradnak.” A pasa maga mellé beosztott török és német tisztet elmegy a lövészárkba és a katonák közt marad. Mialat és trétál a maga katonáival, akár törökök, akár németek és a jókedve ragadós. Goltz pasa elemében van: mindig készen a halálra és győzelemre.

Konstantinápoly, április 18. Április közepén éppen százharminc nap telt el azóta, hogy Townshend angol hadosztálya Kut-el-Amaránál körül van zárva. Négy hónapja, tehát csaknem annyi ideje, mint Párizsnak 1870–71-ben való körülzárása tartott, a legkritikusabb helyzetben van az angol hadosztály és ez idő alatt egyetlen fölmentő kísérlet sem sikerült. Nem csoda, ha Angliában a közvélemény rendkívül izgatott emiatt, mert hiszen Angliának Keleten való presztízseről van szó. Mint ilyenkor szokás, most is bűnbakot keresnek, akire rá lehetne tolni a szerencsétlen helyzetért a felelősséget. Az angol közönség izgalma annál érthetőbb, mert rendkívül nyugtalanító hírek érkeznek az Irak-frontról az angol egészségügyi szolgálat nagy hiányosságáról.

Az expedíció célja eredetileg nem volt meseze terjedő. Csakis Baara megszállásáról volt szó, továbbá az angol-perzsa olajársaság területének biztosításáról a Karun-folyó mentén. Amidőn azonban mindez feltűnő simán végbemegetett, ettől fölbátorodva, az angol hadvezetés Bagdadra vetette szemét.

A hadosztály említése sem méltó ellenállás után eljutott Ktesifonig, itt azonban olyan hatalmas vereséget szenvedett a törököktől, hogy már csak sebesültjeik biztosítása végett is, a leggyorsabb tempóban vissza kellett vonulni Kut-el-Amarába, akkor, amidőn végső céljától már csak harminc kilométer választotta el. A törökök helyen sarkában voltak a futó ellenségnek.

A körülzárt hadsereg fölmentésére az angolok Ali-Garoból, amely szintén a Tigris mellett fekszik, Kut-el-Amarától körülbelül száz kilométernyire, nagyobb haderőt küldöttek ki Aymier tábornok vezetésével. Ez a haderő folytonos harcok közben eljutott ugyan El-Gusszáig, vagyis a török Es-Sin-állásokig, a melyek már csak egy napi járóföldre vannak Kut-el-Amarától, azonban itt nemcsak hogy nagy vereséget szenvedett, ami elhervasztotta a fölmentés reménységét, hanem a tavaszi áradások is hozzájárultak ahhoz, hogy visszavonuljon Seik-Sadig, a Tigris mellé.

Ez a kudarc arra bírta az angol kormányt, hogy Aymert elmozdítsa a fölmentő sereg parancsnokságától s helyére Corninge tábornokot nevezze ki. A fölmentő hadsereg még mindig harmincöt kilométernyire van Kut-el-Amarától és így legkevesebb sereg várható, hogy a körülzárt angol hadosztályhoz belátótó időn belül eljuthasson. Az igaz, hogy az angolok nagyon megerősítették a Goringe tábornok seregét, mert még a Gallipoli-félszigetről is odavitték egy hadosztályt, azonban a törökök is megfelelő haderővel rendelkeznek és Kut-el-Amara mögött olyan erős pozíciókban állanak, amelyeket áttörni lehetetlen.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Amerika utolsó szava a buvárhajó harcban.

(Osztrák-magyar tengeralattjáró elsüllyesztette az Imperator. — Angol katonák holland hajón.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 18.

Washington. Wilson tegnap a nap legnagyobb részében a Németországhoz intézendő új jegyzéken dolgozott. Azt hiszik, hogy a jegyzék kész, de nem bizonyos, vajon azonnal elküldik-e, vagy pedig még várnak vele, hogy a kongresszus vezető férfijainak megmutassák. Tartalmát szigorúan titkolják. A lap tudósítója szerint azonban bizonyos, hogy a jegyzék újból fel fogja sorolni a buvárhajók által legutóbbi esztendőben elkövetett jogsértéseket. Nem hiszi, hogy a jegyzék uzsákos jellegű lesz olyan értelemben, hogy határozott tartalmazzon. Washingtonban okuk van feltenni, hogy Berlin nem akar szakítást, Washington ugyanilyen érzelemtől van áthatva, de nem akarja, hogy a dolog a végeéig elhúzdódjék.

Krisztília. Az itteni francia konzul ügynökök által ötven vitorlából álló flottát akar megvásárolni. A harmincezer tonnas barkakból álló flottát, melynek összes tonnataralma

százhatvan ezer, tizenhat millióért akarják megvásárolni.

Rotterdam. Az amerikai külügyminiszter jelentést kapott, amely szerint az Amerikából Marseille-be haladó es egy osztrák-magyar tengeralattjáró által előzetes tejszítás nélkül elsüllyesztett Imperial gőzös fedélzetén két amerikai állampolgár tartózkodott, akik közül az egyik megsebesült.

Rotterdam. A Kolberge holland gőzös, amikor az Baltikumból visszatérőben volt Hollandiába, utazóban egy angol cirkálóval találkozott, amelyről angol legénységeket szállítottak a holland hajó fedélzetére. Az angol tengerészek készenléttel és bombákkal látták el, arra az esetre, hogy ha a hajó német tengeralattjáróval találkozna, akkor arra bombát dobjanak. A holland lapok az esetet nagy felháborodással tárgyalják és a hajó kapitánya jelentést tett az úgyról a külügyminisztériumba.

A bohém házassága.

(A Gambriusztól az anyakönyvesig. — Különös kötelezvény.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 18.

Ha nem lenne háború, ha nem lenne olyan drága a papíros és olyan olcsó az emberélet, ha az idegek bomlott szimbólus nem járnának, akkor ebből az „igaz történelemből” kedves, humoros regényt lehetne írni, no de legalább is vidám novellát. Amongan tekintettel a fejt elsorolt sok „na” létezésre, egyszerűen szárazon mondjuk el minden novelláírási ambíció nélkül, épen csak a nevetek tesék novellái neveknek tekinteni.

Tessék elképzelni: még ma is vannak bohémek. Pesten, ebben a látszólag teljesen meg-savanyodott városban jókedvű, trétás emberek élnek, olyanok, akikhez hasonlókról Heltai Jenő olyan kedves kis trétás történeteket írogatott már. Mit szaporítsuk a szót: Tihamér is ilyen bohém volt, Tihamér, akit polgári néven Tóbiásnak ismertek. Tihamér nagyon kedves, kissé hányatott, mondhatni viharos életet élt. Pénze inkább ritkán, de akkor is kevés volt, rendszeren déli harangosára ébredt; ekkor kávéit ebédelt, majd teketét ivott, megjelent valamelyik veseasztalnál, ahol tevékeny részt vett a boncolási műveletekben, melyeket tevékeny és kevésbé tehetséges bohémeken végeztek. „Szimpatikus, tolakodó fiú ez a Tihamér!” — mondották róla barátai. Nos: Tihamér egy napon, pontosabban meghatározva az időt, alkonyat tájban vagyonos osztályhoz tartozónak érezte magát, mellényzsebében egy valószínűs kerék ezüst öt koronás lapult meg.

— Megyek és meghódítok egy isteni nőt! — szölt borongó lendülettel Tihamér és lerobogott az Andrassy-utra.

Rövid idő múlva nem is egy isteni, de két isteni nő oldalán sétált és kedves csevegéseket tett a hármában vacsorázás örömeire. A Gambrius egyik asztalánál foglaltak helyet és Tihamér miközben a pincérenél rendelt, zseniális hadvezérhez illően gyorsan áttekintette a tere-

pet. Három teríték á la carte három koronával, az kilenc, egy üveg bor négy korona, tizenhárom, borralaló tizenegy, no est öt koronából nem lehet! De vezetőre betoppán a Gambriusba dr. Szövetkezési Váltó, a jeles kriminálista és Tihamér egy lendülettel hozzáiramodik és musz koronával — becsületesre csak huszonnégy órára, diskrét női ügy, heu-heu, de erti kedves ügyv..., ügyész..., jogtanácsos ur — gazdagabban tér vissza. A vacsora vigan folyik és Tihamér a két istennő közül a szőkeknél tüzsel, valószínűs pergő tüzsel udvarol.

— Nézz — szól végre a szőke istennő. — Én asszony vagyok és kilencre haza kell mennem, vár az uram. Nekem hiába udvarol. Talán inkább a barátnőmnek, ő még leány...

Tihamér minden szívet nélkül heves szerelemre gyújt a barna istennő iránt és nem mulasztotta el megvallani érzelmeit. Az oszrom azonban a verduni harcokhoz hasonlóan elhúzódt. A barna hölgy rendíthetetlen maradt és Tihamér bohém lényét meghazudtoló áthatatossággal a vacsorát követő negyedik héten is hiába vette igénybe a pesti itjúság összes főzési tudományát.

— Kedves Tihamér ur, — maga okos ember — mondotta neki végre a negyedik héten a barna szépség édesapja, akivel közben megismerkedett. — Lásd be, hogy az én leányom az nem egy „olyan” leány, az én leányomnak maga nem csavarja el a fejét. Hanem tudja mit: vegye el feleségül a leányomat. Kap tizezer korona hozományt, két szoba butort, a lakást az első negyedsre én fizetem ki, tél évig nálunk kosztolhatnak... Jó?

Tihamér arra gondolt, hogy milyen jó lenne e perében öt korona és romai jellemző illő nemes egyszerűséggel szölt:

— Gemacht!

Az eljegyzés megtörtént és Tihamér nem sokára büszkén mesélte barátai körében, a kávéházban, a redakciókban, ahol megtörtént:

— Magnésülök. Nagy hozományt. Lapot alapítok. Új modern ujságot, szerződöt-

lek, ha akarod, tizenhatezer korona évi gázszíval.

A jó barátok előbb érdeklődtek, később mu'attak, utóbb már teljesen ráuntak Tihamér házasságára. Végre egy napon Tihamér azt jelentette be, hogy mához egy hétre lesz az esküvője.

— Uuugy! — szölt gúnyosan Feketemáj dr. — És hol lesz a lakásokok kérék alkalasan?

— Bassalikom-tér 16. harmadik emelet, negyvenhat — válaszolt Tihamér köcsögesen.

— Uuugy! — kacagott metsző gúnynyal dr. Feketemáj. — Hát akkor kérék szépen mához egy hétre a Bassalikom-tér 16. harmadik emelet, negyvenhat szám alatt nagy-szerűen fogok csókolózni.

— Hogyan? — hűledesett Tihamér. — Hol? Kivei? Mit?

— Csókolózni, Bassalikom-tér 16. és kedves nőd ónagyságával.

Tihamér rákyörös lett, majd krétatohár, reszketett, mint egy kellemes táncos (tudniillik Vitustáncos) és kikérte a rossz trétát, polent igért, lovagias üggyel fenyegetőzött, dr. Feketemáj — a veseasztal féltelmes bajnoka — azonban nagy lelki nyugalommal előkört a tárcája mélyéről egy szelet papírt és felolvasta:

— Alólirott eszennel kötelezem magamat, hogy a mai napon felvett öt korona ellenében a ius primae noctis-ról dr. Feketemáj javára lemondok. Budapest, 1905. április 6. éjféltől 3 óra. Buzogány Tihamér.

Félóráig tartott, amíg Tihamért eszméltre loaszták.

— Most mit tegyek? — kérdezte tragikusan. — Akkor azt hittem, hogy sose nőülök meg. azért irtam meg est a kötelezmenyt.

— Bele kell nyugodnod a változhatatlanba — tanácsolták a résztvevő barátok.

— Visszaadom az öt koronát — ajánlotta Tihamér.

— Nem lehet. Most tis év múltán már nem lehet. A szerződés szerződés, est be kell tartani — válaszolt sardonan dr. Feketemáj.

Végre is barátai tanácsára ügyvédhez ment tanácsért Tihamér. Az ügyvéd, akit időközben telefonon informálta pompásan mulató bohém-társaság az esetről, tragikus arccal hallgatta végig a kétségbeesett férjfelöltet.

— Ja kedves szerkesztő ur — konstata. — Ez nagyon nehéz ügy. — Itt csak az igazságügyminiszter segít és Boda főkapitány tehet valamit. Az igazságügyminiszter, mint Kunitzer mester mondaná belóghat a jogesetbe és megsemmisítheti a szerződést.

Mit mondjunk még. Aznap este kis hujja volt, hogy Tihamért mentőkkel a Lipótvárosra nem vitették. Boda is. Balogh igazságügyminiszter is, akit a munkapárti klubban rohant meg a tehetséges itj, szentül megvölték győződve, hogy elmebajossal van dolguk, mert ugyan ki más beszélhet össze annyi zöltséget koronáról, szerződésről, ius primae noctis-ról... A bohémek azonban végeredményében jó liuk. Miután meggyőződtek róla, hogy a tréta tökéletesen sikerült, Feketemáj dr. ünnepiesen visszafogadta az ötkoronát és Tihamér sietett elpusztítani azt a bizonyos szerződést a ius primae noctis-ról...

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szerda: Beregi Oszkár, a Nemzeti-színház művészének vendégfelléptével: „A kaméliás hölgy”.

Csütörtök: Beregi Oszkár, a Nemzeti-színház művészének vendégfelléptével: „Ármány és szerelem”.

Péntek: Nincs előadás.

* Betegh Péter honvédfőhadnagy előadása. Körülbelül esztendővel ezelőtt bejárta az országot az a hír, hogy egy vakmerő erdélyi honvédtisztnek, Betegh Péter főhadnagynak sikerült megszökni az orosz fogságból, átjutni. Később az onnan még mindig nem valószínű könnyű szerrel hazakerült. Azokat a nem mindennapi élményeket, amelyek a harctérről a szüneti fogoly taborig, Szibériából a kínai fővárosig és onnan ismét hazatérőben érték a kalandos sorsú tisztet, Betegh főhadnagy, „minuta hadi-jótekonny célra a hadsegélyező hivatal támogatására felolvasó körútra vállalkozott, maga mondta el. Aradon ma este a színházban új felolvasó asztalhoz a főhadnagy és több velük keppel kísért előadásában részletesen, katonás tomorséggal, de azért érdekesen és vonzóan mondta el tapasztalatait és kalandjait. Mindenesetre érdekes volt, amidőn a felolvasó megjelent a színpadon honvédtiszti egyenruhában, sarga szolgalmi botjával, kardjával. (Végre egy csakugyan egyenruhához hasonlító egyenruha ezen a színpadon, ahol kéreke szoktak torni lehetetlen uniformisokkal az egyenruha fogalmát! — sugta belülről valami javítottatlan autógó.) Az előadás iránt érdeklődő közönség figyelemmel hallgatta végig Betegh főhadnagy mondanivalóját és érdeklődéssel nézte a képeket, amelyeket őt világréten át vezető szokásból a felolvasó hazatudott hozni.

Az előadás érdekessége és a hadijótekonny cél sem volt elég arra, hogy a színház nézőtere megteljen. Különösen kevés volt a katonaság, pedig azt vártuk volna, hogy az Aradon levő tisztiek

kivétel nélkül ott lesznek, amikor egy honvédtiszti hadijótekonny célra tart előadást. (+)

* Szekfü és Ballagi. A dolog olyan egyszerű, olyan világos, hogy csak az nem ért meg, akiben tombol a rosszakarat. Szekfü Gyula, Bécsben élő kiváló fiatal magyar tudós csodálatos készséggel és évekig tartó mély tanulmány eredményeképpen a tudományos világ elé lép egy történelmi munkával, amely Rakóczi Ferenc utolsó éveit tárja a magyar nemzet elé. A művet a Magyar Tudományos Akadémia adta ki, mert Szekfü Gyula már fiatalon is bizonyítékát adta komoly tudományos törekvésének. „A száműzött Rakóczi”-t többek között elővasta Ballagi Aladár is, aki tudvalevőleg függetlenségi párti képviselő és egyetemi tanár. Mint ellenzéki politikus a leghangosabbak közé tartozik, aki hozzá szokott ahhoz, hogy a neve naponként megforduljon az ország összes lapjaiban vagy mint leleplező, vagy mint „a hazaáruló kormány” kiméretlen ostora. Ezt a szerepet azonban a nálánál fiatalabb honatyák elkaparintották előle, tehát szerepléséül más politikai terepment kellett választani. Ebben az elhagyatott állapotában kapta kézhez Szekfü Gyula könyvét és felfedezte abban „a legsötétebb hazaárulás történelmes tényálladékát.” Egy ellenzéki napilapban, amely már kora délután kezd terjesztetni a politikai sötétséget, cikksorozatot írt a bécsi magyar tudósról, aki rövid néhány hét alatt halottként teküdt a magyar politikai kü-

dőtéren. Igaz ugyan, hogy a tudományos világ többször elégtételt szolgáltatott a megbántott historikusnak, ő azonban nem elégedhetett meg ezzel, mert ismeri a magyar közszellemet, amely az ellenzéki sajtó hangzatos szólamai után indul és a tudományos egyesületek, társaságok véleményét kávéházi écek özőnébe tüllesztja. Ugy látszik ezért fordult most Szekfü Gyula ugynevezett leleplező könyvvel a magyar közönséghez. Azt bizonyítja ebben a könyvében, hogy Ballagi Aladár tudományos értéke számtalan, mert olyan témákról írt könyveket, amelyekhez abszolút nem ért, soha sem foglalkozott velük komolyan és valóságos tudományos esodabogarat hordott össze. Nagyképűség volna a tudomány szempontjából beszélni ebbe a rendkívül érdekes vitába. Azonban nem tagadhatjuk meg a fiatal historikusról rokonszenvedést, amikor azt látjuk, hogy mennyi komoly készséggel mélyedt bele mindkét könyvébe s amikor az ellenkező oldalról azt kell konstatálnunk, hogy az egész hajszát a negyvennyolcas ellenzékiességből táplálkozó mindenáron való szereplési vágyas indította meg. A tárgyilagossággal gondolkodó magyar embert őszinte szomorúsággal töltheti el, ha azt látja, hogy a magyar ifjúság tudományos nevelésében olyan tértelnek is szerepe van, akinek képességeiről több ívre szóló szégyenségi bizonyítványt állíthat ki egy fiatal tudós.

* Teilmányi Emil sikere Temesvárott. Temesvárról jelentik: A polgar vöröskereszt és a török vörös félhold javára vasárnap este hangverseny rendezett Temesvár közönsége. A hangversenyen rendkívül sikere volt az est második szolistájának, Teilmányi Emilnek, a magyar zeneakadémia egykori jeles növendékének, akinek művészi hírneve a külföldre is eljutott. A filigrán művészet teljes szalonsemegeiből válogatta össze műsorát s bár nehezebb fajsúlyú dolgot — valószínűleg a vidékre való tekintettel — nem hozott, mégis tüneményes sikerben és megértésben volt része. Jáékát mély megtörtöttség, biztos nyugalom jellemzi, melyet még a technikai nehézségek kényesebb pontjai sem zavarnak meg. Amellett keresetlen egyszerűség jellemzi stílusát, szigorú tárgyilagos interpretálás, melytől a világért sem tér el. Ezen erényei okai, hogy eme apróságokat is kiemelte a klasszikus előadástól s klasszikus előadásával szinte felmagasztosult régiókba emelte. Correlli ismert variáción kívül a Cartier-Kreiser műnek volt legszebb sikere. Ez a zenei szempontból egyenként jelentéktelen mű technikai bravuráival s varázslatos spicatóival megvesztegette a hallgatót. Ezenkívül Kreiser bécsi Caprice-je váltott ki elismerést s a forró bécsi keringőlevegő meiléktemája egyöntetű tetszésnyilvánítás alakjában jutott kifejezésre. Érdekes, hogy ezekkel a szaloncukorkákkal szemben a Beethoven-románok klasszikus menüje a műsor második részében hűvösen hagyta a közönséget. Teilmányinak nagy ünneplésben volt része, neve nálunk emlékezetes marad.

* A színház hírei. Beregi Oszkár, a Nemzeti színház kiváló művésze, szerdán lép fel először „A kaméliás hölgy”-ben és holnap, csütörtökön „Az ármány és szerelem”-ben. — „A derék Fridolin” lesz a legközelebbi operett-újdonosság, melyre most készül a személynzet. Pompás mulattató szöveg és hatásos zene; a szerzők már több nagy sikert aratott operettel lepték meg a közönséget, így hát nevék nem ismeretlen. Georg Okankovszky és Max Gabriell elsőrangú cég. „A derék Fridolin”

lin” „Az Ander Wien” színházának ma is legnagyobb slágerje, melyet hónapok óta zsufolt házak előtt hoznak színre. A fővárosi színháznak szintén legnagyobb kasszadarabja, így hát biztosra vehető, hogy a szellemes szövegű és elsőrangú zenei szépséggel felépített operett nálunk is a legnagyobb siker jegyében fog lezajlani. „A derék Fridolin” főszereplői Horváth Mici, Járai Böske, Benkóné, Ligeti M., Gyöző, Barics, Polgár, Várnai, Harold, stb. — Husvétii ünnepi előadások. Husvét vasárnap és hétfőn összesen négy előadást tart a társulat. Vasárnap délután 3 és fél órakor a „Legénybucsu” kitűnő operett kerül színre, este 7 és fél órakor a „Mágnás Miška”. Hétfőn délután 3 és fél órakor a „Zsuzsi kisasszony” van műsoron, este 7 és fél órakor „A derék Fridolin” legújabb operettnek lesz a bemutató előadása. Az összes előadásokra jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál.

* A kalabriász-párti — az Apollóban. (Az új műsor slágerei.) Szerdán új műsort mutat be az Apolló-színház. Két nagy sláger teszi vonzóvá az új műsort. „A kalabriász-párti” magyar bohózat, budapesti alakokkal, akiket a vidéken is megtalálunk a kávéházak kártyaszobáiban. Rendkívül sok szaratos humorral íródott meg ez a darab, amelynek megjatszását legjobb komikusainkra bista a filmgyár. A darabot kísérő konferansz, amelyet az ismert nevű bohózat-író: Szóke Szakáll ad elő s a pompásnál-pompásabb jelenetek könyekig kacagtatja a nézőközönséget. A ragyogó ötletekre épített bohózatot kívül az új műsornak van még egy szenzációs száma, a Judás. A megdöbbentően reális dráma szociális irányával kiválik a szokásos mozdikdramák közül s mélyebb érdeklődést vált ki. A darab meséje lebilincselő, a feldolgozása pedig nagyszerű művészi munka. Az új hadiképek egészítik ki a páratlanul kitűnő műsort. 3

* Hősnő a fronton. (Háborus dráma az Urániában.) A teljesség kedvéért ismeretlenségünkben hivatkoznunk kell „A pillangószerelem” című képünkre, melyben annakidején szenzációs sikert aratott kiváló szereplője Mistinguett művésznő játéka által. Ha a vérbéli, buja, igazi asszony maga kiforrott művészetével még a esodálkozás hangjait is elnémitotta a nézőkben, annyira lekötötte és elbűvölte alakításával: Most egy aktuális háborus drámában látjuk viszont és megállapíthatjuk, hogy a cselekmény mind a két részében, ugyis mint katoná, úgy is mint epedő szerelemmel telt érzéki nő a legtökéletesebbet, nyújtja. Maga a kép témája is a mai nagy idők saájából van véve és úgy rendezés, mint kiállítás dolgában a legkiválóbbak közé tartozik. Berlinben, Bécsben és Budapesten heteken keresztül sorozatos előadást ért a film, melynek aktualitása nem lényeges, de mindenesetre vonzó ereje a cselekménynek. — Az üldözött lelkiismeret Alwin Neuss detektív dráma legközelebb kerül bemutatásra az Uránia színházban. 5

* Kiváló újdonosságok Kerpel kölcsönkönyvtárában és zeneműközlönyében. 199

Evangélikus teológiai tanszék Pozsonyban. Budapestről jelenti telefonon tudósítónk: Ma délelőtt küldöttség járt Jankovich Béla kultuszminiszternél, akitől a pozsonyi egyetemen az evangélikus teológiai fakultás felállítását kérték. Jankovich kijelentette a küldöttség tagjainak, hogy a kormánynak semmi kifogása nincs, hogy az evangélikus fakultást az egyetem megkapja és kilátásba helyezze, hogy a kérést teljesíteni fogja.

Ugyancsak a napokban lett jogerőssé az az ítélet is, amellyel a zimonyi utcák magyar nevét szerb hírességek nevére átkeresztelő három zimonyi lakost halálbüntetésre ítélte. A három elítéltet Belgrádban nyilvánosan kivégezték.

Erdekességek az új hadikölcsönről.

(A megszorított lombard. — Mi az a „kincstári jegy”?)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 18.

Holnap kezdődik meg a negyedik hadikölcsön aláírása és ezzel a bankok mozgalmas időszaka. Az első napokban inkább a tudakozások, előjegyzések, a nyomtatványok kommentárja történik, amíg a számok versenye inkább az aláírási terminus végére esik.

Amíg tehát magukról a jegyzésekről szó eshetik, az új hadikölcsön kibocsátásával kapcsolatos érdekességet jegyzünk föl.

Új dolog a negyedik hadikölcsönnél, hogy szabályozva van a hadikölcsönökre megadható lombard-kölcsönök mértéke. Az aláírási helyek, egyenesen a pénzügyminiszter kívánására, kötelező megegyezést kötöttek erre nézve, amelyhez osztrákoknál kell az összes jegyzéseket elfogadó pénzügyintézeteknek. Mi szerint a 6 százalékos járadék-kölcsönökre a kibocsátási arányom 80 százaléknál, az 5 és fél százalékos kincstári jegyekre pedig az arányom 55 százaléknál magasabb kölcsönt adni nem szabad. Tilos a megadott lombard-kölcsön kamatábját 1917. december 31-én túl garanzálni. Ez a két intézkedés főképp azért történt, mert a harmadik hadikölcsönnél egyes fővárosi intézetek a verseny hevében 100 százalékos, azaz az egész jegyzési arányomat is előlegestek, úgy hogy voltak, akik minden készpénz nélkül is tekintélyes összegeket jegyeztek. És alkalmas lehetett arra, hogy az államhitelek tekintélyének ártson és ezért ez ellen most szigorú kintlételek megemléstett egyetményt csináltak.

A bankok most azszal a szakkérdéssel lesznek kénytelenek foglalkozni, hogy mi a lényegbeli különbség a járadékkötvény és a kincstári jegy között. A 6 százalékos hadikölcsön ugyanis járadékkötvény, az 5 és fél százalékos pedig kincstári jegy. Felset: A járadékkötvény nincs terminusos kötvény, hanem az állam arra nézve tartarja magának a jogot, hogy bizonyos idő múlva azokat felmondás mellett visszaváltja; a kincstári jegy azonban bizonyos idő — itt tíz év — múlva lejár, azokat tenát az állam visszaváltani köteles. Ugyancsak volt a zárolt járadékkötvényeknél is, de csak azon esetben, ha kötvénytulajdonos azt hat év múlva felmondta. A zárolt hadikölcsön kötvényt a zárolás ideje alatt eladni nem lehetett, míg a kincstári jegy a tíz év alatt is szabad forgalom tárgya.

Nyomtatvány rendelők

szíves figyelmébe ajánljuk, hogy szükségleteikről idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, amennyiben később a — papírárak rendkívüli emelkedésére való tekintettel — kénytelenek leszünk mai árainkat aránylagosan emelni.

(Paszkalisztet aranyért. — Milyen a szerelmi élet a lengyel fővárosban?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Egy aradi előkelő kereskedő, aki a napokban érkezett meg a lengyelek fővárosából, Varsóból, a következő érdekes tapasztalatokat mondta el az Aradi Közlöny munkatársának.

— Varsót nagyszerűen rendbehozták a németek. Az utcák rendezettek, a házakat, amelyeket az oroszok összerövidítettek, sorra kijavították. Az iskolák az egyetemmel együtt zavartalanul működnek. Az egyetemen, ahol eddig tilos volt a lengyel szó, most lengyelül tanítanak. A német rend és pedantéria mindenütt nyomot hagy. A közt azonban számos kívánni valót hagy maga után. Nem arról van szó, hogy éheznek az emberek, hanem hogy nem élnek olyan jól, mint béke idején. Vagy talán azt lehetne mondani, hogy a lakosság békedobban az oroszok alatt sem élt különül, mint most. A lakosság ugyanis kukorica és burgonyasziból készült kenyeret eszik. A súlyos hadikenyer azonban nem busítja a jógyomru lengyeleket. Ha az 6 gyomruk az orosz uralmat kibirta, akkor a hadikenyer elemészése mar jának.

— A huszár névben a lengyelek régi fővárosában. Hatósági lómeszárszékék már régebben működtek, azonban a lakosság nem volt teljesen megelégedve a kontinens-országok huszával. Nagyon soványnak tartották a lovakat. (Persze most nem kaphatnak zabot az állatok.)

— Nem kell azonban azt hinni, hogy a hatóság szűkölködik élelmicikkekben. Van ott finom fehér liszt is, csak hogy a németek takarékoskodnak, mert a német előrelátó és éppen ezért sohase szorul meg. A zsidók a husvét közeledtével küldöttséget menesztettek a kormányzóhoz és arra kérték: adasson a hatósággal finom fehér lisztet a zsidó hitközségnek pászka készítése céljából. A kormányzó kijelentette, hogy tudomása szerint a zsidó kereskedők elég arannyal rendelkeznek, tenát ha a pászka készítés arannyal fizetik, akkor kapnak fehér lisztet. A zsidó hitközség azót fogadott és előteremtette a szükséges aranyakat. Kapott is annyi fehér lisztet, amennyi kellett.

— Magyarországon most nagyon aktuális a nemi betegségek gyógyítása és tudomásom szerint Nekám professzor, a venerás betegségek kormánybiztosa már meg is kezdte áldásos működését. Varsóban ezzel szemben arra törekszenek a hatóságok, hogy megelőzzék a bajt. Amikor a németek birtokba vették Varsót, rengetegül elszaporodtak a kélethírű nők. A legelőkelőbb nyilvános helyeken grasszáltak és megbotránkozottan viselkedtek. A németek végét szakították ennek az állapotnak. A vendéglőköl, kávéházakból és a forgalmasabb helyekről kiiltolták a szerelmen papnóit. Kötelezővé tették hetenkint négyszer az orvosi ellenőrzést és azt, hogy a szabad szerelmen apostolai lakásukat olyan óvrendszabályokkal lássák el, amelyek segítségével meg lehet akadályozni a venerás bántalmak terjedését.

Az egy napos báróné nem válik.

(Csávossy Aladár báró különös házassága.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 18.

A budapesti törvényszék ma nagy érdeklődés mellett kezdte meg annak a válópernek a tárgyalását amelyet — mint már ma megirtuk — Csávossy Aladár báró huszár főhadnagy indított felesége született Jellinek Margit ellen. A válókeresetben a báró azt adja elő, hogy a múlt év áprilisában egy pezsgős éjszaka után, nem egészen józan állapotban Jellinek Margittal a nyolcadik kerületi anyakönyvezetőhöz ment és miután már előzőleg beszerzett dispensáció birtokában volt, az anyakönyvezető minden további nélkül össze is adta őket. A gyors házasságkötésnél két ismeretlen ember volt a tanu, akiket az anyakönyvi hivatal szolgálja szerzett elő a közelel.

A válókereset ismertetése után a bíróság Paulovits Aladárt, a nyolcadik kerület anyakönyvezetőjét hallgatta ki. Paulovits a bíróság előtt tett vallomásaiban megismételte azo-

kat, amelyet már tegnap elmondott volt egy hírlapírónak. Az anyakönyvezető a leghatározottabban kijelentette, hogy Csávossy bárón az esküvő alkalmával nyomá tsem észlelte az ittaságnak, a báró értelmesen, józanon beszélt, jókedvű volt, normálisan viselkedett és mozdulataiban, járásában semmi sem mutatott ittaságra. Ha a legesekélyebb mértékben is ittasnak találta volna a bárót, nem tartotta volna meg az eskütét.

Az anyakönyvezető után az esküvőnél résztvett tanukat akarta kihallgatni a bíróság, azonban az egyik tanu nem jelent meg és emiatt a tárgyalást a bíróság kénytelen volt elnapolni.

Kihallgatták a fiatal asszonyt is. Csávossy Aladárné báróné elegáns toalettben jelent meg a bíróság előtt ügyvédje kíséretében. Elmondta, hogy Jellinek Margit a leánykori neve, színesnővendék volt, amikor Csávossy báróval megismerkedett. A báró már régebben elhatározta, hogy feleségül veszi őt és hogy szándékát megvalósíthassa, a polgármesteri hivataltól a kihirdetés alóli felmentést is szerzett be. Április 28-án ezzel a felmentéssel mentek az anyakönyvezetőhöz, ahol az esküvő megtörtént. A báróné végül kijelentette, hogy ezekben szíves elválni a férjétől.

A béketárgyalások megkezdésének lehetősége elérkezett.

(Bethmann-Hollweg és Asquith beszédei. — Anglia békét kíván. — Egyenletlenség az entente-ba.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 18.

A hosszú idő óta hallgatásra kényszerített diplomáciát Bethmann-Hollweg történelmi nevezetességű beszéde egyszerre megmozdította. Lázasan munkát indult meg mindenfelé a külügyi hivatalokban. A bécsi diplomáciai körök felfogásáról kitűnően informált helyről a következő tájékoztatást kaptuk:

— A Ballplatzon az utolsó napok külpolitikai eseményeinek nagy jelentőséget tulajdonítanak és mintha az a vélemény alakulna ki beavatott körökben, hogy a német birodalmi kancellár és Asquith beszédei a háború új fázisát teremtették meg.

Bethmann-Hollweg szavaiból megállapítható, hogy a központi hatalmak háborús céljukat: katonai és gazdasági függetlenségük biztosítását a legnagyobb részben már elérték.

Az utolsó időkig ellenségeink ezt a tényt koncedálni nem akarták és minden energiájukat ragaszkodtak ahhoz a feltételhez, hogy a harcok helyzetét még javukra megváltoztathatják. Az elmúlt hónapok folytonos vereségeinek azonban nem maradt el a kijózanító hatása.

Asquith beszéde ennek a hangulatnak visszhangja és diplomáciai körünkben nem keltett kedvezőtlen benyomást, annál is inkább, mert a nyilatkozatok hangja Asquith korábbi beszédeivel képest szembeütően meghalkult. Feltűnő, hogy az angol miniszterelnök beszédében Lengyelországot alig említtette, Franciaországról nem beszélt és egyáltalán nem ígért a franciáknak angol segítőcsapatokat.

Békeltételtként kizárólag Belgium kérdéséről állította oda és a régi Belgiumról csak relatíve nyilatkozott. Az bizonyos, hogy ismét optimizmussal Asquith nyilatkozatait nem kell fogadni, de viszont tagadhatatlan, hogy ez beszéd esetleg, nevezetesen kifejtődés kezdőpontja lehet.

A béketárgyalások lehetősége.

Kopenhága. Az angol sajtó Asquith és a német birodalmi kancellár beszédével kapcsolatban hangoztatja, hogy a béketárgyalások megkezdésének lehetősége elérkezett. Az Economist és a Manchester Guardian szintén ilyen értelemben magyarázzák Asquith és a birodalmi kancellár beszédét. A Times hangoztatja, hogy Asquith igen sok féltreértést osztott el beszédével.

Franciaország békét óhajt.

Bern. Az entente sajtója hónapok óta azt a hírt kolportálja, hogy Németország gazdaságilag teljesen kiemerült, emberanyagban fogytan van és az albániai kérdésben súlyos dilemmái merültek fel és végül Törökország minden áron külön békét akar kötni. Ezek a rémitések azonban csak arra jók, hogy a szövetségesek or-

szágaikban megnyilvánuló türelmetlenségeit és béke vágyat leplezzék. Franciaország teljesen kiabrándult az angolokból és úgy az angol, mint a francia polgárságban is általános az a közérzés, hogy a háborúnak még ez évben vessenek véget.

Olasz képviselő az entente bomlásáról.

Lugano. Az Avanti mai számában részletesen közli Trevesz szocialista képviselőnek a tegnapi napról mondott beszédét, amelyben Trevesz a következőket mondotta: Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár beszéde a legkonkrétabb békeprogramot tartalmazza, míg Asquith a helyett, hogy békejavaslatot tett volna, csak nagyvonalú iránysokat hangoztatott, mintha teljesen bizonyos volna a szövetségesek és az ellenség erejéről. Ez egy tragikus tevéde. Felhívja Sonnino-t, hogy a szövetségesekkel való legközelebbi összejövetelkor javasolja, hogy a békefeltételeket pozitívabban fogulazzák, hogy a népek és a parlamentek végre meg tudnassák, hogy hova vezet az új és tulajdonképpen miért küzdenek.

A képviselő beszédének a szélső baloldal élénken helyesel, míg a többség tiltakozik. Marchezano nacionalista képviselő közbejött:

— A békefeltételek formulázása annyi, mint békét kérni.

Trevesz folytatja a beszédét. — Az entente azt állítja, hogy a kis népek szabadságáért harcolt. Ez csak szószátyárkodás, amikor behatolunk Szalonikibe és a semleges Hollandiát fenyegetjük. A kormánypárt ismét közbejött, a szocialisták helyeseinek és az elnök csak nehezen tud rendet teremteni. Ekkor Trevesz Sonninohoz fordulva megkérdezi, hogy nem csinálnak titkot talán abból, hogy az English Review teleplezése szerint 1915. április 27-én Anglia és Olaszország egy titkos szerződést kötött, amelyben Anglia Olaszország részére átengedte Trient, Trieszt és Fiume birtokát, Dalmáciát egész Spalatoig, Cursolát, Lissát, valamint a kisebb szigeteket, Oriási sajtó ki.

Trevesz folytatta beszédét: Nem kívánja tudni, hogy ez igaz-e. Hanem azt kérdezi, hogy meg vannak-e a biztos garanciák arra, hogy a szövetségesek a végső eredményig teljesen megszervezett egy szövetséget fognak-e alkotni, mert az entente kebelében három érdekes csoport van, amely csak bizonyos pontig tud egymással egyezni. Az egyik célja az ententának az, hogy ha lépésről-lépésre kivernék a németeket, ami Belgium teljes elpusztítását jelenti. A másik cél, hogy az idegen uralom alatt levő nemzetiségeket felszabadítsa. A harmadik, végső cél pedig az, hogy imperialiszták politikájuk megsilárdítsák. Mind a három cél érdeket képvisel. Mert a belgák nem fognak beleegyezni abba, hogy ilyen áron szabadítsák fel Belgiumot és a másik két pontban csak addig fognak az entente hatalmai együttműködni, míg saját érdekük nincs veszélyeztetve. Egy szép napon elszakadnak és külön válnak utjaik.

A szocialisták nagy helyeslésben törték ki

Nem mennek olasz csapatok Franciaországba.

Zürich. A Neuer Züricher Nachrichten olasz forrásból arról értesül, hogy Zupelli volt hadügyminiszter visszalépése arra vezethető vissza, hogy ellenzte azt, hogy az olasz csapatokat küldjenek Franciaországba. Mialta állítólag a párisi konferencián kötelezettséget vállalt arra, hogy ötszáz ezer lövészi hadsereget küld a nyugati frontra és erre vezethető vissza az is, hogy Olaszországban újabb hat korosztályt hívtak be. Zupelli ellenzte, hogy csapatokat küldjenek a francia frontra, mert feltételezte, hogy ezzel meg fog nagyon gyöngyülni az olasz front.

Anglia ne avatkozzon az orosz ügyekbe.

Pétervár. A dumaképviselők angolai utazását előkészítő bizottság mai ülésén Marzov képviselő igen heves támadást intézett az ellen, hogy Angliában az a hír van elterjedve, hogy Oroszország nem viseli a háború legnagyobb terheit. Tiltakozott az ellen, hogy az angolok beleavatkozzanak Oroszország belpolitikájába. A bizottság elnöke válaszként a képviselő beszédére és visszautasította azt. Ekkor kiderült, hogy a nacionalisták és az októbristák Marzov véleményét osztják, amire határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint az oroszországi belpolitikai kérdéseket teljesen ki kell kapcsolni az esetleges angol tárgyalások alkalmával és ezeket mellőzni kell.

Angol fogadások a háború végére.

A Berliner Tageblatt jelenti Hagából: A háborúnak 1916. december 31-ig való befejezésére kötött fogadások Londonban 30:70 arányban állanak. A háborúnak 1917. június 30-ig való elhúzódására 40 százalékos biztosítások szólnak.

Romania a békekonferencián.

Athen. Szalonikiből jelentik: A Courier de Salonique értesülése szerint az entente felszólítást intézett Romániához, hogy itt a legelőbb ideje, hogy biztosítsa magának a békekonferencián való részvételének lehetőségét.

Május elsején békéért sztrájkolnak az olasz szocialisták.

Lugano. A háború ellenes olasz szocialisták május elsejére nagy háború ellenes gyűlést terveznek, amelyen bekeszeretüket kívánják dokumentálni. Az Avanti ilyen értelemben felhívást közöl és felszólítja az olasz szocialistákat, hogy május elsején a proletárok nemzetközi szolidaritása mellett tüntessenek. Az olasz munkások május elsején az egész országban beszüntetik munkájukat.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Ötvenezer szerb katona Szalonikiben.

(Megkezdődött a szerb hadsereg elszállítása.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 18.

Athén. Szalonikiből jelentik: A szerb hadsereg elszállítása a tengeri útvonalon egy részt már megkezdődött. A szerb hadsereget aligha lehet ötvenezer főnél nagyobbba becsülni. Erkölcileg ezek a katonák teljesen lezállítottak. A görög epirus teljesen tele van szökevény szerb katonákkal, akik lopással és koldulással tengetik életüket és az ottani földműveseknek folytonos molesztálásával kinszenvedéssé teszik életüket. Korfun a szerb csapatok egy része megtagadta az engedelmességet és nem engedte magát behajózni, mert félnek a tengeren való szállítástól, ami a német tengeralattjárók által okozott legutóbbi katasztrófákra vezethető vissza.

Athén. A Nea Hellas jelenti Szalonikiből, hogy a görög csapatok parancsot kaptak arra, hogy Kelet-Macedóniát őrizzék ki. Egy szerb hadosztályt legközelebb Szaloniki-be fognak szállítani tengeri úton és ezért Korfu és Patras között huzonkét helyen őrszolgálatot létesítettek, hogy az átszállítást az ellenesleges buvárhajók ellen biztosítsák.

Berlin. A Vossische Zeitungnak jelentik Athénből: Diplomáciai tekintetben az utóbbi napokban a helyzet nem változott és nem lett kritikussabb. A vezető körök úgy hiszik, hogy az entente hatalmak követői, minthogy legutóbbi lépéseik teljesen eredménytelen maradtak, újabb eseményekre készülnek elő.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Athénből: Az entente csapatok a Lemnos-sziget körül hatalmas flottát vontak össze és az entente szolgálatában álló kereskedelmi hajóknak megtiltották a sziget kikötőjében való behajózást. Ugyilátszik hatalmas előkészületeket folytatnak a német tengeralattjárók üldözésére. A francia és az angol tengeralattjárók részére a sziget öbleiben új bázisokat létesítettek.

Athén. A Dellin nevű görög tengeralattjárót ma az epirusi partok mellett, ahol gyakorlatokat végeztek, egy francia torpedószűrő megtámadta és két torpedó lött rá, de egyik sem talált. A francia hajó parancsnoka azt állítja, hogy azért támadta meg a tengeralattjárót, mert azt német buvárhajónak nézte.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Athénből: Az entente Chiosz és Kephallonia után most Kréta szigetét akarja hatalmába keríteni. Mint Candiából jelentik, az entente hadihajói oda érkeztek és megkezdték a kikötő elzárását, amennyiben aknákat raktak le és drótakadályokat helyeztek el. Együttal értesítették a hatóságokat, hogy csapatokat egyelőre nem szándékoznak partra tenni.

Lugano. A milanói lapok jelentik Szalonikiből: Chiosz szigetét az entente egy detachementje megszállotta. A görög hatóságok tiltakozásukat jelentették be.

Lugano. A milanói lapok jelentik, hogy Candia előtt kilenc entente hadihajó vetett horgonyt.

Eltitkolják a franciák verduni veszteségeiket.

(Elveszett az első védelmi vonal.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, április 18.

Gent. A francia parlamenti pártok felhívták a hadügyminisztert, hogy számoljon be azokról a veszteségekről, amelyek a francia hadsereget a verduni csatában érték. A hadügyminiszter a felhívásra azzal felelt, hogy neki sem szolgált eddig Petain tabornok az ottani veszteségekről pontos számadatokkal. Annyit azonban kijelenthet, hogy a veszteség távoiról sem annyi, mint azt a németeknek a sebesült és sebesületlen foglyokról szóló jelentése kimutatja. A kormány azonban a kijelentéssel nem tudta a közvéleményt megnyugtatni és hogy a nagy veszteségekről elterelje a figyelmet, a lapokban közölteti Petain tabornok egyik napiparancsát, amely azonban szigorúan tartózkodik a veszteségek megjelölésétől és csak annyit jelent ki, hogy a francia csapatok a Maas melletti harcoknál a legbátrabban és hősihöz méltóan harcoltak.

Gent. A lapoknak jelentik, hogy a francia hadvezetőség az összes szabadságot katonákat visszarendelte csapattestekhez.

Gent. A párisi telexváltás tegnap még arról ut, hogy Petain tabornok a Maas jobb partján, Lauoumont környékén támadást tervez. Petainnek ezt a szándékát a németek ma meggyőztették. Haudiomont környéken ugyanis váratlanul megtámadták az ellenséget s a franciák újabb kénytelenek voltak nagyobb területet feladni. A területveszteség felől nem lehet a párisi lapokból keletet alkotni, az azonban bizonyos, hogy a 304-es magasiatot tevétező veszély nőtt.

Páris. A Journal de Débats fejtegeti a Verdun előtti harcokat és megállapítja, hogy az első védelmi vonalat a franciák teljesen és visszaszerezhetetlenül elvesztették.

Külföldről behozott burgonyakeményítő-izst bejelentése. A magyar, német és osztrák kormányok között létrejött megállapodás értelmében a külföldről behozatalra kerülő burgonyakeményítőizst ezentel nem képezi a szabad forgalom tárgyát, hanem a három kormány által szervezett közös bevásárlási központ útján szerzik be. Magyarország részére eső kontingens elosztásával és leszállításával a kormány a Hadi Termény Részvénytársaságot bízta meg. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ez uton-közi az érdekeltekkel, hogy ezen cikkből szükségleteiket közvetlenül a Hadi Termény Részvénytársaságnak jelentsék be és a leveleket „K. G. O.” jelzéssel lássák el.

Pancse Doreff elutazása. Budapestről jelenti telefonon tudósítónk. Pancse Doreff volt bolgár konzul ma éjjel utazott el Budapestről a balkán vonattal.

HIREK.

Angliának nincsenek ujoncai. (A véderő-törvény bukása. — Válság a kabinetben.)

Az Arad közlő tudósítójától.

Budapest, április 18.

Genf. A Temps londoni tudósítója jelenti: A védkötelezettség kérdése teljesen megbukottnak tekinthető, mert a kormány nem ébajt szigorubb rendszabályokhoz nyulni. Az egyes miniszterek azt hiszik, hogy a tizennyolc évesek és a nőtlének nagy részének behívása kiadná azt a számot, amelyet Kitchener követel. A kormány a legkritikusabb helyzetben van, mert a védkötelezettség végrehajtása a kabinet több tagjának lemondását vonná maga után és épen a radikális miniszterek lépének ki a kabinetből. A kabinet válság egyébként mindkét esetben elkerülhetetlen, akár végrehajtják az általános védkötelezettséget, akár nem.

Hága. Az angol belügyminiszter kijelentette, hogy pontos ellenőrzés és a nőtléneknek a munició gyárakból való kiemelése és helyettesítése révén a legutóbbi hetekben háromszázezer ember szabadult fel harctéri szolgálatra.

Rotterdam. Londonból jelentik: A kötelező katonai szolgálat doiga egyre zavarosabb lesz Angliában és emiatt a koalíciós minisztérium helyzete is kritikus. A kabinet holnap összeül, hogy foglalkozzék a komoly helyzettel. A király tegnap fogadta Bonnar Law-t, ami nagy feltűnést keltett a politikai világban, mert az audienca összetűgésben van a katonai kérdésekkel. Azt hiszik, hogy az uralkodó rákarkarta birni az unionisták vezérét, hogy a Carson-léle indítványt, a melyről szerdán dönt az alsóház, megtoldja egy olyan kiegészítéssel, amely kibuvót adna a kormánynak. Általános a vélemény, hogy a kormány nem fogadja el Carsonnak az általános katonai kötelezettséget sürgető javaslatát. Azt hiszik, hogy a véderőjavaslatot meg fogják változtatni olyan formán, hogy a tizennyolc éveseket is belevonják a katonai szolgálata.

— Közös miniszteri tanácskozás. Budapestről jelentik: Az osztrák és magyar miniszterek tanácskozása ma egész nap folyt, azonban még nem nyert befejezést. A tanácskozásokat holnap folytatják. Ma délben Tisza István gróf miniszterelnök az osztrák kiküldöttek tiszteletére dezsónét adott.

— Nagyheti istentiszteletek. A megváltás nagy tényének Krisztus szenvedésének és keresztvételének emlékezetét ünnepi áhitattal szenteli meg az egész keresztény világ. A nagyheti szent szertartások a minoriták templomában a következő sorrendben fognak megtartatni: Április 19-én, szerdán, délután 4 órakor Jeremiás próféta siralmi. Április 20-án, nagycsütörtökön délelőlt 9 órakor ünnepélyes nagymise, amelyet Lakatos Ottó dr. rendfőnök celebrál, közös szent áldozás, utána az ol-tárok díszinek eltávolítása. Délután 4 órakor Jeremiás próféta siralmi. Április 21-én, nagy pénteken, délelőlt 9 órakor az Ur szenvedése történetének éneklése, könyörgések, az Oitárszentségnek a szent sirba való vitele, ezután szent beszéd, amelyet Chrappa Sándor dr. hitianár tart. Délután 4 órakor Jeremiás siralmi, után 5 órakor szent beszédet tart Szmodits Károly hitoktató. Este 7 órakor az ol-társzentség betétele. Április 22-én, nagyszomb-

ton, reggel 7 órakor szentségkítétel, 8 órakor tűz- és visszenteles, 10 órakor ünnepélyes nagy mise. Este 6 órakor körmenet. A városban a feltámadási körmenet katonai díszrel délután 4 órakor lesz.

— **Hósi halál.** Április 15-én, a borosjenői polgárság ószinte és nagy részvétel mellett helyezték örök pihenőre Schillinger Frigyes halálát. Az elhunyt, mint a gyulai 2. honvédsállagvezető tiszteletese a harctéren súlyosan megsebesült és a budai hadikórházban halt meg. Halálát felesége gyászolja.

— **A román vezérkar új főnöke.** Bukarestből jelentik: Bratianu miniszterelnök előterjesztésére a király Cristescu generálist nevezte ki a vezérkar új főnökévé.

— **Halálozás.** Steinitzer Géza, nagybecskereki terménynagykereskedő és lakarékpenztári igazgató a legutóbbi napokban meghalt. Steinitzer Géza az aradi Steinitzer-család ivadéka volt és gyakran megfordult itteni rokonainál, többek között a néhány év előtt meghalt Hirschl Zeigmondnál, aki nagybátyja volt, és aki végrendeletében egy humanus öltöny alapítványának kezelésével is megbízta. Nagybecskereken a társadalmi és gazdasági élet vezető embere, s a többek között az O. M. K. E. torontálmegyei kerületének elnöke volt, a kinek halála ószinte részvétet keltett.

— **Adomány az aradi ocsesemővédő mozgalom céljaira.** Karolyi Gyuláné grófné értesült arról, hogy Arad város vezető körei a budapesti Stefánia egyesülettel együtt a csesemő és anya védelem céljából akciót indít. A grófné ma ezer koronát adományozott a szent célra. Az összeget Kintzig János főispánhoz küldötte el.

— **Oroszországi rokkant hadifoglyok hazaérkezése.** Sasznitzból jelentik: Délután két óra felé érkezett ide Oroszországból ötvennyolc német és mintegy százötven osztrák és magyar rokkant hadifoglyból álló szállítmány. A fogadóterem bejáratánál a rokkantakat a német császárné és Hohenlohe hercegné, a berlini osztrák-magyar nagykövet neje fogadták, akik délután egy óra 30 perckor érkeztek ide. A hajó kapitánya a császárnénak virágokért nyújtott át és azután bemutatta a tiszteket és a sebesülteket. A császárné minden egyes sebesültnek a császár arcképét és különböző ajándékokat nyújtott át, mindegyikkel kezét fogott és szívélyesen albeszélgetett. Az osztrák-magyar sebesülteket berlini nagykövetünk neje fogadta és minden egyesét melegen üdvözölt és megajándékozta. Délután négy órakor a császárné a nagyszámú közönség lelkes ovációi közben elhagyta Sasznitot.

— **A vak katonáknak.** Az Aradi Közlönyhöz ma postautalványon a következő adományok érkeztek a vak katonák részére: Istvánffy Béláné és Magda Szemlak 120 korona, Fekete Arpád Budapest Finta Sárka ravatalára szánt koszoru megváltása címén 25 korona. A két adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Bolgár komitások és görög katonák harca.** Budapestről telefonálta éjjel tudósítónk: Athénból jelentik: Bolgár komitások átlépték a görög határt. A bolgárok és a görög határőrök között harc fejlődött ki, melyben a bolgárokat visszautították. Több halottat, sebesültet és foglyot hagytak hátra.

— **Husvét vendégek.** Déli egy óra van. A szürke utcán kis tarka csoport közeledik. Harmincöt-negyven ember. Barna köpenyben, lapos tányérsapkában. Kék, zold, naragos lég-lavórós posztódarabok riktanak le a köpenyek válláról. Husvét van ma, husvét első napja azoknál, akik Mózes hite szerint imádják az istent. A kis idegen külsejű csoport komoly férfi emberek meglátászik, hogy ünnepre öltöztek. Kicsinosították, tisztára kelélték a ruhát, a köpenyt, a eszimat. Arcuk is ünnepies és keleties típusu vonásaikon valami mélabus szomorúság ömlik el. Mintha valahová messze-messze szállnának a gondolataik ezen az ünnepen; messzire: távollevő családkhoz, más földön levő otthonba. Az ellenséghez tartozó és Aradon őrzött zsidó vallású harcosok ma istentiszteletet halgattak, azután ebéden voltak vendégei jószívű aradi ünnepi családoknak. Most az ünnep után mennek haza kísérettel a táborukba. És, amint a korzó közönsége utánuk fordul, nézi megilletődött, nyugodt, komoly arcukat, valaki megkérdezi mintegy önmagától:

— Vajjon van-e a mieinknek ilyen ünnepük ott messze idegenbe?

— **Az „örökös száraz elem” szélhámoság.** Megintuk néhány nap előtt, hogy Juszt Sándor dr. Budapestben élő kémikus, a Wolf-ran-féle villamosárampa egyik feltalálója, állandó elektromos előforrást talált fel, amely a szó szoros értelmében a levegőből kapja a villamos erőt és kimeríthetetlen. Most kitént, hogy a jeles tudós szélhámos áldozata. Justnot budapesti laboratóriumában felkereste egy mechanikus és bemutatott neki egy kis bádogdobozt, amely első feltűnő megvizsgálásra egy szemlélettel, egy vastemezt és közzén-, illetőleg barnakőport tartalmazott. Ezzel az elemmel 200 gyertyatényű féváltos lámpát 110 voltos feszültség mellett erős lényegű világítótestre izzított. Ezt a produket a kertben is megcsinálta, ahol a földbe ástott el szemlélettel, vastemezt és barnakőport. Később egy bizottság megállapította, hogy a kertben az ástás helyén szárazelemek voltak a földbe rejtve, amelyeket a csatló mechanikus éjjel ástott el a földben. Megvizsgálták a kis bádogdoboz tartalmát és kiderült, hogy két-fős teneke van; az alsó részében sok száraz elem van elrejtve, amellyel az említett villamos áramot sikerült elérni. Just azt mondja, hogy nem csoda, ha lépre ment, mert maga is éjjel-nappal dolgozik ilyen kísérleteken, közzén-, vastemez- és barnakőporral akart nagy áramot fejleszteni és kísérletet anyagira kimerítették, hogy a-mechanikus félrevezethette őt.

— **Halálozások.** Súlyos csapás érte Radics Ferenc állami elemi iskolai tanítót. Felesége, született váji és balajthy Balajthy Margit 31 éves korában meghalt. Temetése április 19-én délután 3 órakor lesz a Varjassy Lajos-utca 32. számú házból. Halálát kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— **Knizse Ignác,** az aradi lövészegyesület fegyvermestere, törvényszéki fegyverszakértő Budapestben elhunyt.

— **Eltalasztott közgyűlés.** A kereskedelemügyi miniszter rendelete alapján megengedte, hogy az Aradi Vasipari részvénytársaság aradi bejegyzett cég az 1914. üzletévre vonatkozó évi rendes közgyűlést 1916. évi május hó 31-ig, az 1915. üzletévre vonatkozó közgyűlést pedig 1916. évi október hó 31-ig elhalasztathassa.

— **Kitiltották a japánokat Vladivosztkból.** Stockholmból jelentik: Vladivosztkból az orosz kormány rendeletileg az összes japán kereskedőket kintasította. A japánoknak záros határ idén belül kell elhagyni a várost. A japán kereskedelmi kamara a külügyminisztérium útján fordult az orosz kormányhoz a rendelkezés orvoslásáért.

— **Vérezgő katona.** Bécsben a Radialgasse 19. számú házban lévő katonai üdülőtelep órágéből tegnap délután Fichtner Lipóton kitor az örültség és puskájával, éleslőléssel több lövést tett. Egy őrmestert és két katonát, akik a szerencsétlen örülteket meg akarták lékezni, agyonlőtt. Fichtner ezután felszaladt az emeletre a onnan lövöldözött a világító-udvar ablakán át az udvarra a mikor elfogták a töltenyi, brownig-pisztolyt folytatva a lövöldözést. A katonai órség a tűzoltóságot hívta segítségül, de a vastag vizugárral sem tudták megfékezni, míg töltenyi mind el nem fogytak. — Fichtner áldozatainak száma — mint éjjel jelent tudósítónk telefonon — nem hat, hanem csak négy, míg a sebesültek száma nyolc. Az örülte katona, akit jelenteg a hely-órségi kórházban helyeztek el, ocselkedetnek súlyával egyáltalában nincs tisztában.

— **Alkalmas olcsó arak a Fischer áruházban.** Jó minőségű teher vagy szines férfi ing darabja 7 korona, egy nyusztör kemény kárp 7 korona, fekete finom edelweis harisnya 250 korona, gyermek patent és órna harisnyák 150 koronától 5 koronáig. Megérkeztek a gyönyörű matröz sapskak és teanyka kálapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem ernyő 6 korona. Fischer Nagy Áruháza. 271

— **Underwood-gépiró és gy zsidó szakiskola Zitter és Hollos cégnél,** főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

— **Csomagoló papírok nagyban Kerpnel.** 241

— **Gyermek-kocsik, gyermek-székek** csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

Husvétii csomagtorlódás az aradi postán.

(Háromszoros a forgalom a normálisnak. — Balogh postafőnök a háborus postaviszonyokról.)

Arad, április 18

Kevesen vannak, akik a husvétii ünnepekre nem várnak semmit, vagy nem várnak valakit. A közönség körében épen ezért már mostan sokan aggodalmaskodva tekintenek a husvét elé, mert attól félnek, hogy a vasutposta, amely a háborus viszonyok következtében amugy is, nehezebben tud megbirkózni feladatának pontos teljesítésével, a megkétszereződött, vagy megháromszorozódott forgalmat, csak nagy késéssel fogja tudni lebonyolítani és így a husvétra várt csomagok csak jóval az ünnepek után érkeznek meg. Az Aradi Közlöny munkatársa ma kint járt a vasuti postahelyiségekben, hogy lássa, milyen a helyzet a husvétii csomagforgalom körül. Itt kezelik ugyanis az Aradról elküldött, az Aradra érkező csomagokat és leveleket.

A vasuti posta csomagraktárában tényleg alaposan megnöttek azok a halmozatok, amelyek kisebb csomagokból állnak és elszállításra várnak. A raktárak azonban nem zsutoltak, mert minden nap kiürülnek. A feldolgozott anyag, bár most az ünnepek előtt a rendesnél jóval nagyobb, mindennap elmegy Aradról. A megérkezett csomagokat nyomban kirakják a vagonokból, elosztják és a legközelebbi menetekkel továbbítják, ha nem aradiak, ha pedig Aradra szólnak, akkor kézbesítik. Megsebesíthetetlen nagy munkát végez az erre kirendelt idegen munkaerő. A csomagraktárakban feltűnő sok a kis faláda. Ezek a tábori csomagok, melyek napról-napra megújuló nagy halomban várnak elszállításukra.

Munkatársunknak alkalma volt beszélni Balogh Istvánnal, a vasuti posta főnökével, aki a megszaporodott forgalom lebonyolításáról a következőket mondotta el:

Női kalap modellek

K. Deutsch Jozefin új divattermében

Weitzer János-utca 11. szám. főpostával szemben.

Tudom, hogy akadnak olyanok a közönség köréből, akik különösen a levelek kézbesítésével előforduló késedelmek miatt panaszkodnak. Baj az, hogy hozzánk nem jönnek konkrét panaszok. Ha konkrét panaszt tennének mindig, meg tudnám adni a felvilágosítást, hogy mi az oka a ritkán előforduló késedelmeknek és mindenképp belátná, hogy nem lehet ok panaszra, legalább is oly értelemben nem, hogy mulasztás nem terhel senkit. A levelezésbesítésnél fiatal gyermekek és rokkant anyónak dolgoznak, akiket most tanítottunk be a kezelésre. A kinevezett személyzetnek legnagyobb része a haretéren van és bizony ez nagyon sokat jelent. Egyrészt ez az oka az esetleg előforduló hibáknak. De megtörténik az is nagyon sűrűn, ami most vasárnap volt. A budapesti személyvonat postakocsijának tengelye kigyulladt és a kocsit Mezőtúron is kellett kapesolni. Ezt a vasárnapra várt anyagot csak hétfőn tudtuk kezelni, akik levelet kaptak, amely ezzel a vonattal érkezett, azok bizonyára panaszkodnak, hogy miért nem kézbesítettük már vasárnap a leveleket. Ilyen esetek nagyon sűrűn történnek és a közönség ilyenkor mindig azt gondolja, hogy ez a mi hibánk, a mi mulasztásunk. A csomagforgalom most a húsvét előtti napokban majd háromszor olyan nagy, mint szokott lenni. Különösen a táborba megy a rengeteg sok apró láda. Naponta három-négy vagon is indul a mindennap összegyűlt csomagokkal a különböző haretérekre. Ezek a csomagok mind idejében fognak megérkezni és az Aradra érkező csomagokat is mindenképp megkapja idejében. Az új posta helyiségei modernnek és tágasak, tehát nincs helyszűke és a forgalomnak lebonyolítása is, habár a jó munkaerőket nagyon nehezebb beszerezni, nagyon jól működik, kezelési hibák ritkán előfordulhatnak, de ilyen nagy üzem nem lehet hibák nélkül.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem

Ráth Lajos

városi tisztviselő

temetésén megjelentek, ravatalára koszorút helyeztek, különösen a polgármester urnak az irányomban tanúsított jószágért, ugyisintén a tisztviselői karnak és Leviczky Dezső urnak, aki a ravatalnál oly szép búcsuzlatot mondott, nemkülönben Schaffer Henrik urnak és nejeének, kik özvegyi elhagyatottságomban felkaroltak. Figyelmes jószágukért áldja meg mindnyájukat a jó Isten, és fogadják hálás köszönetemet ezúton is.

2047

Özvegy. Ráth Lajosné.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érekeperő gyára és temetésrendező vállalata.

Radics Ferenc, állami tanító mint férj, úgy a maga, mint az alulírottak nevében mély fájdalommal telt szívvel tudatja, hogy forrón szeretett hitvese, a jó testvér és sógornő, illetve rokon

Radics Ferencné

szül. váji és balajthi Balajthy Margit, rövid, de kínos szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, élete 81-ik és legboldogabb házasságának 7-ik évében f. hó 17-én, este 8 órakor jobblétre szenderült.

A felejtethetetlen kedves halott hült tetemét f. hó 19-én d. u. 8 órakor fognak a Varjassy József-utca 82. sz. gyászházból a rom. kath. egyház szertartásai szerint történt beszentelés után, a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Lelki tüdvéért az engesztelő szentmise áldozat április hó 27-én d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita-atyák templomában az égök Urának bemutatattatni.

Áldott emlékedet nem felejtjük el soha!

Arad, 1916. április hó 18-án

Radics Béluska, Radics Irénke, gyermekei: Balajthy Gyula, Balajthy Gyuláné szül. Glätz Roza, szülei: Balajthy Szeréna férjezett Tóth Jánosné, Balajthy Nándor, Balajthy György, Balajthy Béla, Balajthy István testvérek, Radics Mihály, Radics Mihályné szül. Prommer Veronika, após, illetve anyós: Radics Margit férjezett Bacskó Gyuláné, Radics Jenő, Radics István, Radics András, Radics Aranka férjezett Papp Gyuláné, Radics Olga, Radics Boriska, Radics Mariska, Radics Ilonka, Balajthy Nándorné szül. Turay Jolánka, sógor, illetve sógornő. 21

Özvegy. Schillinger Frigyesné fájdalomtól megőrt szívvel tudatja, hogy hön szeretett férje

Schillinger Frigyes

2. honvéd gy. ezredbeli tizedes

f. hó 11-én 82-ik és nagyon boldog házasságának 7-ik évében, a haretéren szerzett súlyos sebe következtében, a budai hadi kórházban hosszú szenvedések után elhunyt.

Drága halottunkat, ki mindnyájunk igaz szeretetét vitte magával a sírba, — f. hó 15-én d. u. 4 órakor kísértük ki Borosjenőn a rom. kath. temetőbe.

Pihenj csendesen drága férjem, szeretetünk és boldogságunk emléke könnyítse hamvaitat s legyen könnyű neked az a föld, amelyért életedet föláldoztad.

Borosjenő, 1916. április hó 17.

Fogadják hálás köszönetemet mindazok, akik a temetésen részt vettek.

2048. Özvegy. Schillinger Frigyesné.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Szíves tudomására hozom a n. 6. Hölgyközönségnek, hogy újonnan nyílt divattermem raktárát a közelgő húsvét alkalmával újabb berlini és bécsi bevásárlásokkal dusan kibővítettem, úgy, hogy tiszteletben a legegyszerűbb és a legfinomabb kivitelű divatos kalapok dus választékban kaphatók. Gyászkalapokban nagy raktár. Alakítások, gyorsan, találatosan és jutányosan eszközöltetnek. Szíves pártfogást kérek.

K. Deutsch Jozefin, Weitzer János-utca 11. sz. főpostával szemben.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1916. évi április 19-én

B. Bériet

B. Bériet

Beregi Oszkár vendégfellépővel:

A kaméliás hölgy.

Dráma 5 felvonásban.

APOLLO SZÍNHÁZ

1916. április 20-án, szerdán

Svenska Biograf újdonsága:

Judás

Tragédia 3 felvonásban.

A szezon legjobb bohózata:

A klubriász párti

Kacagató bohózat 4 felvonásban.

Magyar filmre átdolgozta és a filmen konferálja:

SZÓKE SZAKÁLL.

Az előadások kivételesen 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

81

D I Ó

egészséges, kitűnő minőségű, vastagbélű métermázsánsként.

Burgonya

waggon tételenként, étkezésre kiválóan alkalmas, kapható legjuttányosabb árban

Kalmár Endre cégnél

Arad, Arpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 670.

248—1916. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a járványkórház kibővítésével kapcsolatosan a szükséges kövezés, csatornázás és falkerítés készítésére, a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezeten f. 6. május hó 1-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenyárgyalást tart a munkák következő csoportosítása mellett:

I. Téglafal kerítés készítése.

II. Kövezés és csapudék víz csatorna készítése.

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban forgó munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap délelőlt 10 órájáig a h. polgármesterhez nyújtandók be. Az elkésett, vagy szabálytalan ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Ajánlat tehető minden csoportra külön-külön, vagy együttesen a két csoportra.

3. Az ajánlati költségvetési űrlap és a tervmásolatok 1 koronáért a városi mérnöki hivatalban megszereshetők. Az ajánlatok a végösszegnek számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 5 százalékos bányapénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó anyagok kizárólag hazai gyártmányúak legyenek.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik biztosítékát 10%-ra kiegészíteni.

7. A város fentartja magának ama jogát, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon választhat.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Az ajánlatban világosan és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

10. A versenyárgyalás a fenti napon az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósága dönt.

12. Táviratiag beadott ajánlatok és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1916. április hó 10-én.

A gazdasági szék.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.

Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek esetleg és utasítással 70 fillér.

Hajfestő a „Melogen”.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszébb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt is lehet mosni,

Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Dephlor.

Elkötő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítva 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

A főter legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú

háiban egy kisebb

üzlethelyiség

azonnalra

k i a d ó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

Válódi brünni szövetek

Tervezés- és gyártás 1916.

A meddig a készlet tart! (vagy 3-10 m hosszú úri ruhára (kabát, nadrág, mellény), szalonnaszöveteket, felhúzószöveteket, sportruházati szöveteket, szelvény- és gyártmányokat, amelyeket a vállalatunk készíttet és értékesít.)

Siegel-Imhof, Brünnen

Külföldi legyező és bőrmunka.

A magányos elnyerő a szöveteket egyesest a gyártmányok, Siegel-Imhof-ot a legelőt rendelni jelenleg jelenlegyebbek mind mindenkor. A korai anyag bevételek következtében ma is abban a helyzetben vagyunk, hogy a vállalatunk az olcsó és értékes szöveteket és készítményeket ajánlunk. Minden rendelésnek minőségi és pontos kivitelért a vállalatunk.

7031

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor.

Elsőrangú minőségű, véréképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor.

Kiváló gyomorerosztó szer, finom fűszeres ízű, zsongitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor.

Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

ARADI NYOMDA R. T.

ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig:

levélpapírt,	árjegyzéket,	valamint:
borítékot,	levelezőlapot,	eljegyzési értesítők,
számlát,	továbbá:	esküvői meghívót,
memorandumot,	falragaszt,	névjegyet,
jegyzéket,	röplapot,	gyászjelentést,
céghártyát,	könyvet,	belépti jegyet, stb.

izléses és csinos kivitelben, méltányos árban.

A könyvkötészet

elvállal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelölendők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér. Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 4,5 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Tiszteletes két keresek mindenesnek, kéttágu családnak. Cim Orczy-u. 7., baira. 2044

Intelligens elárulitónő felvételt Krausz Pannin könyvkereskedésében, színház épület. 2048

Nyomdász-tanulónak felvételt két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ugyes leány jómodoru, szorgalmas, azonnali belépésre kerestetik. Ugyssintén egy jóházból való tanuló is alkalmazást nyer Brunner Béla úri divat üzletében, Szabadság-tér 20. sz. 2028

Könyvkötő leányok, valamint tanuló leányok felvételnek az Aradi nyomdász-nyomtatás könyvkötészetében.

ALKALMAZÁST KERES.

Fűszerkereskedő segéd május 1-re alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2039

Könyvelő, elsőrendű erő, mérlegképes, irodai teendőiben teljes jártassággal és több évi gyakorlattal bír, állását változtatni óhajtja. Esti könyvelést is vállal. Cim a kiadóhivatalban. 1982

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Málnassörp kapható, Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1920

Ajánlok megvételre nagyobb mennyiségű elsőrendű száraz hási szappant, ami legfrissebb főzés 2 éves, de legnagyobb része 6-7 éves főzés. Cim a kiadóhivatalban. 2045

Boszniai száraz szilva kapható, Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1928

Heringet ajánl: Färber Lajos Arad. 1721

Sertéseknek való erőtakarmány megrendelhető Nagy Zsigmondnál, Kinizsi-utca 1. sz. 2011

Cirok seprő kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1829

Modern, finom és olcsó levélpapírost Pichlernél Szabadság-tér 1. kaphat. 611

Tojásos tarhonya kapható Färber Lajos fűszerkereskedésében. 1921

KIADÓ LAKÁS.

Tabajdi Károly-utca 1. sz. alatt két szoba, alkov, konyha és mellékhelyiségekből álló földszintes lakás május 1-től kezdve kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél. 2041

Három utcai, 4 udvari szobából álló lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

KÖLÖNFÉLE.

Ki vállalja el purtánkon a pocok kiirtását felelősség mellett. Díjazás hatósági letétben felvehető. Filperger, Dombegyház (Csanádm.) 2042

As angol fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

As Anusol aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorhoidál-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

79-1916. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1912. évi Ljs. II. 1210/8. számú végzése következtében dr. Németh János ügyvéd által képviselt Pankotai népbank r. t. javára 1480 korona s jar. erejéig 1918. évi február hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1160 koronára becsült következő ingóságok, n. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírósnak 1912. évi V. 1060. számú végzése folytán 715 korona tökéletesítés, 1480 kor., ennek 1912. évi március hó 28. napjától járó 8% kamattal, 1/2% váltódíjjal és eddig összesen 269 korona 80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Doroszlófalván, adások lakásán, hova vevők alulírottal a községháztól indulnak, kezdő megtartására 1916. évi április hó 29-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitéve és ahhoz a venni szándékozók ezen-nyel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §-ai értelmében kiegészítés mellett a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárveresendő ingóságot mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítést

jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Borosjenő, 1916. évi április hó 14. napján.

Magy,

kir. bír. végrehajtó.

2046

Ertesítjük

igen tisztelt vevőinket, hogy a legújabb és legjobb minőségű

„Tipp Topp” gyermekcipők

BALLY női cipő különlegességek

már megérkeztek

F. L. POPPER férfi- és női cipők ugyssintén a legjobb bőr-azalék nagy választékban kaphatók

Buchsbaum és Társa

cipőárúháza Arad.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Hősnő a fronton.

Háborus dráma 3 részben.

Óvás

a második szállitmány

1 waggon rakomány

fehér, fekete vászon cipő és szandál

érkezett

CIPŐTÖZSDE

Telefon 10-44. = Andrassy-ut 22.